

САОПШТЕЊЕ

FIRST RELEASE

Обавезни сте да приликом дозвољених радњи, у свом производу или апликацији наведете извор података.
You are required to specify a data source when allowed in your product or application.

ГОДИНА/YEAR XVII

САРАЈЕВО, 25. 10. 2023.

БРОЈ/NUMBER 9

ЕКОНОМСКЕ СТАТИСТИКЕ

ECONOMIC STATISTICS

Индекс потрошачких цијена у Босни и Херцеговини, септембар 2023 Consumer price index in Bosnia and Herzegovina, September 2023

У септембру 2023.године забиљежен раст нивоа цијена.

Цијене производа и услуга које се користе за личну потрошњу у Босни и Херцеговини мјерене индексом потрошачких цијена, у септембру 2023.године у односу на претходни мјесец, у просјеку су забиљежиле раст нивоа за 0,6%.

Више цијене у готово свим одјељцима.

Посматрано по одјељцима према намјени потрошње (COICOP), у септембру 2023. године у односу на претходни мјесец, у просјеку је забиљежен раст цијена у одјељцима Алкохолна пића и дуван за 0,2%, Одјећа и обућа за 2,9%, Становање и режијски трошкови за 0,5%, Намјештај и апарати за домаћинство за 0,6%, Здравство за 0,3%, Превоз 2,4%, Комуникације за 1,1%, Рекреација и култура за 0,2%, Образовање за 1,0%, Ресторани и хотели за 0,2% те Остала добра и услуге за 0,2%.

На годишњем нивоу у просјеку забиљежен раст нивоа цијена од 4,1%.

Ниво цијена у септембру 2023.године у односу на исти мјесец претходне године виши је за 4,1%.

Просјечни раст цијена забиљежен је у одјељцима Храна и безалкохолни напаци за 6,3%, Алкохолна пића и дуван за 4,7%, Становање и режијски трошкови за 5,1%, Намјештај, апарати за домаћинство и редовно одржавање куће за 8,5%, Здравство за 3,4%, Комуникације за 2,3%, Рекреација и култура за 6,2%, Образовање за 2,8%, Ресторани и хотели за 6,9% те Остала добра и услуге за 9,1%.

Просјечни пад цијена је забиљежен у одјељцима Одјећа и обућа за 7,2% и Превоз за 4,2%.

In September 2023, on average, price levels recorded an increase.

By divisions of COICOP classification in September 2023 compared to previous month, price level recorded an increase by 0,6%.

Higher prices in almost all divisions.

By the divisions of COICOP classification, in September 2023 as compared to the previous month, the price index increased in divisions of Alcoholic drinks and Tobacco by 0,2%, Clothing and Footwear by 2,9%, Housing and utilities by 0,5%, Furniture and furnishing by 0,6%, Health by 0,3%, Transport by 2,4%, Communications by 1,1%, Recreation and Culture by 0,2%, Education by 1,0%, Restaurants and Hotels by 0,2% and Other goods and services by 0,2%.

On annual level, on average, price levels increased by 4,1%.

The price level in September 2023 as compared to the same month of the previous year increased by 4,1%.

The average increase of prices was recorded in divisions of Food and non-alcoholic beverages by 6,3%, Alcoholic beverages and tobacco by 4,7%, Housing and utilities by 5,1%, Furniture and furnishing by 8,5%, Health by 3,4%, Communications by 2,3%, Recreation and Culture by 6,2%, Education by 2,8%, Restaurants and hotels by 6,9% and Other goods and services by 9,1%.

The decrease of prices on average was recorded in divisions of Clothing and footwear by 7,2% and Transport by 4,2%.

Индекс потрошачких цијена према класификацији COICOP у септембру 2023. године
The Consumer Price Index by COICOP classification in September 2023

COICOP	Одјељак	IX 2023 VIII 2023	IX 2023 IX 2022	IX 2023 XII 2022	I-IX 2023 I-IX 2022	IX 2023 Ø2022	IX 2023 Ø2015	Division	COICOP
00	Укупан индекс	100.6	104.1	102.4	107.6	107.1	124.6	Total Index	00
01	Храна и безалкох. пића	100.0	106.3	103.2	112.9	110.7	143.0	Food and non-alcohol.beverages	01
01.1	Храна	100.1	106.0	102.8	113.2	110.7	144.3	Food	01.1
01.2	Безалк. пића	99.7	108.8	106.6	110.2	110.9	132.5	Non-alc. drinks	01.2
02	Алкохолна пића и дуван	100.2	104.7	104.7	104.8	105.6	141.6	Alcohol.beverages and tobacco	02
02.1	Алкохолна пића	101.0	109.1	109.2	108.3	110.4	116.7	Alcoholic drinks	02.1
02.2	Дуван	100.0	103.5	103.5	103.8	104.3	150.8	Tobacco	02.2
03	Одјећа и обућа	102.9	92.8	95.4	94.4	93.1	47.4	Clothing and footwear	03
03.1	Одјећа	102.7	93.5	95.3	95.4	93.9	49.7	Clothing	03.1
03.2	Обућа	103.4	90.8	95.5	91.9	91.0	42.3	Footwear	03.2
04	Становање, вода, електр. енергија, гас и други енер.	100.5	105.1	99.0	110.8	107.7	132.0	Housing, water, electricity, gas and other fuels	04
04.1	Најамнина	100.6	109.1	104.1	109.0	109.9	136.6	Actual rentals for housing	04.1
04.3	Одржавање и поправка стана	100.0	108.7	107.6	111.8	113.3	130.4	Maint. and repair of the dwelling	04.3
04.4	Водоснабдијевање и различите ком. услуге	100.0	106.4	105.6	105.5	106.8	117.4	Water supply and miscellaneous	04.4
04.5	Електрична енергија, гас и други енергенти	100.6	104.4	97.2	111.7	107.3	134.3	Electricity, gas and other fuels	04.5
05	Намјештај, апарати за дом. и редовно одр. куће	100.6	108.5	105.1	110.5	110.9	115.6	Furnishings, household equip. and rout.maint. of the house	05
05.1	Намјештај, покућство, теписи и остале подне простирке	99.4	103.3	101.1	106.8	105.6	116.2	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings	05.1
05.2	Текстилни производи за кућу	100.3	103.5	102.4	103.1	103.9	96.4	Household textiles	05.2
05.3	Апарати за дом.	100.0	103.0	101.8	105.6	105.3	101.4	Household appliances	05.3
05.4	Стаклено и стоно посуђе	100.3	103.5	102.7	104.9	105.2	98.8	Glassware, tableware and household	05.4
05.5	Алат и опрема за кућу и башту	100.4	106.7	104.4	109.1	109.3	118.4	Tools and equipment for	05.5
05.6	Добра и услуге за редовно одржавање куће	101.4	112.8	107.9	114.0	115.4	119.4	Goods and services for routine	05.6
06	Здравство	100.3	103.4	102.7	103.0	103.9	112.5	Health	06
06.1	Медицински производи, помагала и опрема	100.4	104.1	103.3	103.7	104.8	118.0	Medical products, appliances and equipment	06.1
06.2	Здравст. услуге, осим болничких	100.3	102.7	102.2	102.2	102.7	104.5	Out-patient serv.	06.2
06.3	Болничке услуге	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	105.3	Hospital serv.	06.3
07	Превоз	102.4	95.8	100.3	96.5	99.1	130.6	Transport	07
07.1	Куповина возила	100.5	104.4	103.5	104.1	105.1	106.0	Purchase of vehicles	07.1
07.2	Употреба прев. средстава	103.0	94.1	99.7	94.2	97.4	134.1	Operation of personal transport	07.2
07.3	Услуге превоза	99.9	101.2	102.0	108.2	106.8	134.1	Transport services	07.3
								<i>*наставак табеле</i>	

COICOP	Одјелјак	IX 2023 VIII 2023	IX 2023 IX 2022	IX 2023 XII 2022	I-IX 2023 I-IX 2022	IX 2023 Ø2022	IX 2023 Ø2015	Division	COICOP
08	Комуникације	101.1	102.3	102.3	101.4	102.8	100.1	Communication	08
08.1	Поштанске услуге	100.0	102.3	100.0	102.3	101.7	102.4	Postal services	08.1
08.2	Телефонска и телефакс опрема	97.9	94.6	96.0	97.6	95.0	60.2	Telephone and telefax equipment	08.2
08.3	Телефонске и телефакс услуге	101.3	102.7	102.7	101.6	103.2	103.4	Telephone and telefax services	08.3
09	Рекреација и култура	100.2	106.2	105.1	108.1	109.4	125.5	Recreation and culture	09
09.1	Аудиовизуелна, фото и инфор. опрема	100.0	96.8	96.7	96.6	95.2	72.5	Audio-виз. photo and inf. process. equipment	09.1
09.2	Остала трајна добра за рекр. и културу	100.1	102.8	101.9	102.3	102.8	111.1	Other major durables for recr. and culture	09.2
09.3	Остали предмети и опрема за рекреацију, башту и кућни љубимци	100.6	105.9	104.6	110.3	109.9	113.0	Other recr. items and equipment. gardens and pets	09.3
09.4	Услуге рекр. и културе	100.1	105.3	103.6	105.2	106.3	128.0	Recreational and cultural services	09.4
09.5	Новине, књиге и писаћи прибор	102.6	107.2	106.8	111.5	113.8	138.1	Newspapers, books and stationery	09.5
09.6	Пакет аранж.	88.8	112.9	112.8	112.4	116.1	136.5	Package holly..	09.6
10	Образовање	101.0	102.8	101.8	102.4	103.2	106.7	Education	10
10.1	Предшколско и основно образовање	101.5	107.3	106.2	108.4	110.3	129.7	Pre-primary and primary education	10.1
10.2	Средњошколско образовање	100.4	102.4	102.4	101.7	103.2	102.1	Secondary education	10.2
10.4	Универзитетско образовање	101.0	102.1	101.0	101.6	102.1	103.8	High school and university education	10.4
10.5	Образовање недефинисано по нивоу	101.3	100.0	100.0	100.1	100.5	105.1	Education n.d. by level	10.5
11	Ресторани и хотели	100.2	106.9	105.5	108.5	109.6	125.9	Restaurants and hotels	11
11.1	Услуге исхране	100.2	107.0	105.4	109.1	109.9	129.3	Catering services	11.1
11.2	Услуге смјештаја	100.3	106.2	106.4	104.4	107.7	106.6	Accommodation services	11.2
12	Остала добра и услуге	100.2	109.1	106.8	109.7	110.9	116.3	Other goods and services	12
12.1	Лична нега	100.1	111.7	107.9	113.8	114.6	124.2	Personal care	12.1
12.3	Лични предмети друге намјене	100.5	101.5	100.9	103.3	103.1	93.5	Personal effects n.e.c.	12.3
12.5	Осигурање	100.2	107.0	106.6	105.3	107.0	104.6	Insurance	12.5
12.6	Финансијске услуге	100.0	100.7	100.7	100.6	100.7	122.2	Financial services	12.6
12.7	Остале услуге	101.0	104.3	104.1	102.5	105.2	110.4	Other services n.e.c.	12.7

Дефиниција индекса потрошачких цијена

Индекс потрошачких цијена представља мјеру промјена цијена производа и услуга које домаћинства купују ради задовољења својих личних потреба на економској територији Босне и Херцеговине.

Намјена

Сврха прикупљања потрошачких цијена у Босни и Херцеговини је добијање мјере инфлације у земљи, ентитетима и Дистрикту Брчко. Поред тога индекс потрошачких цијена се користи и за усклађивање плата и зарада у складу са колективним уговорима, те пензија и социјалних давања. Такође се користи и за очување вриједности код уговора с индексним клаузулама, омогућује поређење стопа инфлације с другим земљама, омогућује поређење кретања цијена унутар земље између појединих региона и служи као основа за дефлационирање појединих макроекономских агрегата у статистици националних рачуна и у друге сврхе.

Индекс потрошачких цијена у Босни и Херцеговини

Индекс потрошачких цијена у Босни и Херцеговини рачуна се на бази репрезентативне листе производа коју у 2023. години чини 610 производа. Сваког мјесеца прикупља се око 21000 цијена на унапријед дефинисаном узорку продајних мјеста на дванаест географских локација.

Обухват индекса

Географски обухват. Цијене се прикупљају на дванаест локација (градова) у земљи (Бања Лука, Бихаћ, Бијељина, Брчко, Добој, Источно Сарајево, Мостар, Приједор, Сарајево, Требиње, Тузла, Зеница) одабраних према критерију броја становника и њиховој улози у географском подручју којем припадају.

Обухват производа. Обухваћени су најважнији производи и услуге које купује становништво ради финалне потрошње. Обухват добара и услуга редовно се ревидира да би се очувала репрезентативност листе производа с обзиром на укусе потрошача и њихове навике у погледу куповине.

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses, it also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comaprison among other regions. CPI can serve as a deflator of National accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is caluculated on the basis of the resrepresentative list of products that in year 2023 consisting of 610 different items. Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brcko, Doboј, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas that they belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviwed regularly in order to ensure the representativnes of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Снимање цијена

Све цијене се прикупљају локално на начин да сниматељи од ентитетских Завода за статистику и Агенције за статистику БиХ добијају јасне спецификације назива производа и његове COICOP шифре те јединице мјере које требају проматрати на терену. Сниматељи на основу тих информација самостално бирају конкретан производ чију ће цијену снимати на одређеном продајном мјесту. Сниматељ мора изабрати конкретни производ у складу са критеријем најпродаванијег производа на датом продајном мјесту. Да би се осигурало да сниматељи из мјесеца у мјесец снимају цијене истих производа, те да би се могло пратити које производе сниматељи посматрају на терену они у упитник уносе и унапријед дефинисан скуп додатних карактеристика производа и информације о евентуалним замјенама производа уколико их буде. Такав начин снимања омогућује праћење промјене кретања цијена између два периода, али не и поређење просјечне цијене између различитих географских локација.

За потребе индекса потрошачких цијена снимање цијена се врши сљедећих дана у мјесецу:

- за пољопривредне производе који се продају на пијацама цијене се прикупљају два пута мјесечно и то у првој и трећој седмици у мјесецу;
- за све остале производе цијене се, у складу са важећим Европским регулативама, прикупљају једанпут мјесечно (између 1. и 21. у мјесецу) с тим да је важно одржавати исти интервал између прикупљања.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса потрошачких цијена су коефицијенти који одражавају релативну важност одабраних производа и услуга у укупној потрошњи домаћинства на домаћем територију. Помоћу њих се израчунавају елементарни индекси као пондерисани просједи. Базирани су на подацима повезаним са финалном потрошњом домаћинства и на подацима о броју становника.

Главни извор података за израду пондера за обрачун индекса потрошачких цијена је Анкета о потрошњи домаћинства. За израчунавање индекса потрошачких цијена од јануара 2018. године примјењују се пондери који се базирају на подацима из Анкете о потрошњи домаћинства за 2015. годину. Пондери се сваке године коригују с кретањем цијена у претходној години.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors receive a clear specifications of the item name, it's COICOP code and unit of measurement that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity. as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us the monitor the exact price change in two different periods, but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since January 2018 the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2015 updated every year according to price movement recorded in a previous year.

Класификација

За класификовање производа из статистике потрошачких цијена употребљава се Класификација личне потрошње према намјени (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) која дијели трошкове на дванаест основних одјељака производа и услуга за које се израчунавају индекси.

Агрегирање

Израчунавање индекса потрошачких цијена почиње рачунањем елементарних индекса (индекса производа) и индекса репрезентативних ставки на нивоу градова. При томе се као мјера средње вриједности користи геометријска средина. Агрегирани индекси се након тога израчунавају кориштењем Ласпеурове формуле за пондерисану аритметичку средину, почевши од индекса репрезентативних ставки на нивоу ентитета све до општег индекса за Босну и Херцеговину. Референтна база за рачунање индекса је 2015. година.

Остале дефиниције

Производ: било који производ или услуга за личну потрошњу који се могу купити. Групни назив за производе и услуге.

Репрезентативна ставка: производ на најнижем нивоу агрегације, односно производ у продајном мјесту на једној географској локацији за који се може процијенити пондер.

Стопа промјене: стопа промјене у специфичном референтном периоду у поређењу са вриједношћу са почетка тог периода или из конкретно дефинисаног ранијег периода.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The COICOP divides consumer expenditures into twelve different divisions of consumer goods and services.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2015.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased. a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation. i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight.

Rate of change: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period or in a specific period of time.

Публикује Агенција за статистику Босне и Херцеговине, 71000 Сарајево, Зелених беретки 26
Published by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Телефон/Phone: +387 (33) 911 911 | Телефакс/Telefax: +387 (33) 220 622
Електронска пошта/E-mail: bhas@bhas.gov.ba | Интернетска страница/Web site: www.bhas.gov.ba

Одговорна лица/Responsible persons:

Ивана Тавра-Чоло, помоћник директора за економске статистике
Ivana Tavra-Čolo, Assistant Director of Economic Statistics

Весна Ћужић, директор
Vesna Ćužić, Director

Саопштење приредили: Рубина Лигата и Селма Хусковић
Prepared by: Rubina Ligata and Selma Husković

 Размислите о очувању животне средине прије штампања документа.
Please consider the environment before printing this document.